Nro 77.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE DNIA 24 WRZESNIA V. S. 1813 ROKU.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Berlin dnia 21 Września n. s.

Dnia 19 otrzymaliśmy Urzędową wiadomość, że Jenerał Rossyyski Hr. *Wallmoden* z częścią swoiego korpusu, przebywszy *Elbę* w nocy dnia 15go pod *Dömitz*, d. 16go między *Dannebergiem* i *Dahlenburgiem* uderzył na korpus Jenerała Francuskiego *Pecheur*, pobił go i rozproszył — Jenerał *Milczyński*, dway Adjutanci Jenerała *Pecheur*, wielu sztab i ober-oficerow, tudzież 500 żołnierzy dostało się w niewolą: zdobyliśmy 8 dział, i 10 wozow z ammunicyą. Oprócz tego nieprzyiaciel stracił 600 w zabitych i 1500 ranionych. Dowodzący Jenerał *Pecheur* straciwszy pod sobą dwa konie ratował się uchodząc pieszo wśrod nocy, który ciemność złączona z deszczem i bardzo nierównym gruntem przeszkodziła nam zabrać w niewolą ten cały korpus nieprzyiacielski. Strata z naszey strony w zabitych i ranionych wynosi od 5 do 600 ludzi — Po tak pomyślnym skutku byłoby rzeczą niepotrzebną czynić pochwałę męstwa woysk naszych. Wszystkie walczyły z nadzwyczayną odwagą.

Przed kilką dniami z powszechną radością mieszkańcow tey stolicy przybyły tu ze *Stargarda* Ich Królewskie Wysokości Xiężna Oranii, i Xiężna Hessen-Kasselska w pożądanym stanie zdrowia.

Z główney kwatery J. K. Wysokości, Xcia Szwedzkiego, odbieramy, co następuie:

List Posła Francuskiego przy dworze Westfalskim, P. Reihard, *pisany do Xięcia* Bassano, *z Cassel dnia 12 Września 1813 przez podiazdy nasze przeięty.*

„Król uwiadomił mnie, iż miał zamiar przesłać Cesarzowi przez gońca wiadomości z okolicy *Brunswicka* odebrane. Te wiadomości są tylko wprawdzie powzięte z doniesień Policyi i Zandarmow, są one iednak dość godne wiary, ponieważ z różnych stron przychodzą, i co do rzeczy z sobą się zgadzaią. Dowiaduiemy się z nich, że korpus około 15 tysięcy ludzi wynoszący, w którym się Angielska kawalerya znayduie, z 16stą sztuk dział, dnia 9go pod *Dömitz* przeszedł *Elbę*, i że d. 11go miał za nim nastąpić drugi korpus i osadzić *Harburg*, kiedy Xże *Eckmühl* cofnął się do *Hamburga*.

„Król udzielą bezpośrednie J. C. Mości tych wszystkich doniesień, i prosi o przepis dalszego w tych okolicznościach postępowania.

„Jenerał *Lemoine* miał dziś ze swoim korpusem weyść do *Brunswicku*: od kilku dni podiazdy nieprzyiacielskie okazuią się iuż o cztery godziny od wspomnionego miasta. Major Jeneralny, (Xże Neuchatelski) donosi mi, że Cesarz zle to przyiął, iż wezwałem Jen. *Lemoina* dla zasłonienia *Kasselu*, ponieważ, iak Xiąże dodaie, Jen. *Lemoine* powinien był koniecznie stać nad *Wezerą*. Nie umiem o tém sądzić, czyli to za zezwoleniem J. C. Mości nastąpiło, że Jen. *Lemoine*, powołany od Jenerała *Lemarrois* wziął teraz kierunek ku *Magdeburgowi*. Od kilku dni ani od tego, ani od drugiego z tych Jenerałow nie miałem żadnego listu: nie wiem także czyli Jenerał *Lemoine*, oprócz małey liczby żołnierzy pod Jen. *Lauberdiere*, wszystkich pozostałych z sobą zabrał.

„Czekam z niecierpliwością na powrót moiego gońca z *Koppenhagi*, gdzie oświadczenie woyny *Danii* przeciwko *Szwecyi* dnia 3go b. m. ogłoszone było, i gdzie iuż d. 4go przed przybyciem moiego Gońca wiedziano o wypadkach pod *Dreznem* zaszłych. To wszystko zdaie się zbiiać ustną powieść iednego z naszych urzędnikow Kommisoryatu, który przybył z *Hamburga*, i który w okolicach *Luneburga* twierdził, iż *Dania*, na wezwanie Mocarstw sprzymierzonych aby się ostatecznie oświadczyła, żądała sześciu dni do namysłu.

„Jeżeli nieprzyiaciel zechce w rzeczy samey zagrażać *Kassel*, a Kassel we względzie tak politycznym, iako i woiennym, iest bardzo ważnym punktem, tedy w teraznieyszém rzeczy położeniu bardziey iestem niespokoyny, niżeli byłem w Mscu Kwietniu b. roku. Król iest tego mniemania, iż nieprzyiaciel nie zechce się tak daleko narażać. Z iakąkolwiek pewnością Król o tém sądzić może, znayduiemy się iednak w tak krytycznych okolicznościach, że nawet samego pozornego niepodobieństwa trudno iest zaniedbywać, i dla tego bardzobym życzył, aby Król oprócz swoich Huzarów mógł mieć ieszcze dla swoiey zasłony cokolwiek Infanteryi Francuskiey" Jestem &c.

podpisano Reinhard.

„P. S. W tey chwili przybywa Goniec z Kopenhagi. P. *Alquier* (Poseł Francuski przy dworze Duńskim) donosi mi, iż trzech gońcow otrzymał; z resztą, nic takiego, o czémbym mógł JW. P. donieść.,

(z Gaz. Berl.)

Taż Gazeta zawiera co następuie:

Odezwa Xięcia Następcy Szwedzkiego tronu do Sasów.

„Sasi! Połączone woysko północnych Niemiec „przeszło iuż wasze granice. Nie niesie ono woy„ny na wasze domy i pola, ściga tylko ciemiężycieli „waszych.

„Życzenia waszych serc są zapewne za szczę„ściem naszego oręża, albowiem on tylko może wam „byt dobry, a waszemu Rządowi dawną świetność i „niepodległość przywrócić. Wasze maiątki będą sza„nowane, woysko zachowa nayściśleyszą karność, a „dla zaspokoienia iego potrzeb, naymnieysze, ile „tylko można, kray wasz ponosić będzie cięża„ry. Nie opuszczaycie waszych domów, i odbyway„cie spokoynie zwyczayne swoie zatrudnienia i spra„wy.

„Wkrótce wielkie wypadki uwolnią was od „wpływu każdey Polityki chciwey zdobyczy i sła„wy. Bądźcie godnymi następcami dawnych *Saxonii* „mieszkańcow, i przekonaycie się, iż gdy płynie krew „walecznych Niemców, tedy płynie ona za niepodle„głość *Niemiec*, nie zaś dla przywidzenia iednego „człowieka, z którym was żaden związek, żaden inte„res nie łączy.

„Francya z siebie sama iest dosyć obszerna i „piękna, i dawni zdobywcy przestaliby na takim lo„sie. Francuzi sami pragną powrócić do granic, „które im natura przepisała. Nienawidzą tyranii, „chociaż iey służą. Odważcie się powiedzieć im, iż „postanowiliście bydź wolnymi, a natychmiast ciż „sami Francuzi będą was uwielbiać i zachęcać, aby„ście mocno trwali w swoim przedsięwzięciu. Główna kwatera Jüterbock dnia 10 Września 1813.

podpisano. Karol Jan.

Wrocław dnia 14 Września n. s.

Jenerał Naczelny Armii Polskiey Baron v. *Bennigsen* dnia dzisieyszego wraz ze swoią Switą wyiechał stąd do woyska.

Dzisieysza nasza Gazeta zawiera następne z główney kwatery Jen. *Blüchera*.

Piąte Doniesienie od Woyska.

Herrnhuth 10 Września.

Dnia 1 Września awangarda armii Szląskiey przeszła *Queis*, dnia 2go *Neisse*. Cała armia za nią postępowała. Dnia 5go nieprzyiaciel stał nad *Löbau*-

ską wodą, a nia 4go cofnął się ku *Bautzen*. Już był opuścił *Hochkirch*, kiedy iego kolumny stanęły i poczęły znowu attakować nasze awangardy. Dowiedziano się, że znaczne woyska przechodziły przez *Bautzen*: jeńcy twierdzili że Napoleon z mocnemi posiłkami tam przybył. Ukazywało się wiele kawaleryi, i wieczor dnia 4go Września otrzymaliśmy pewną wiadomość, że Napoleon z gwardyą swoią przyszedł do *Bautzen*. Zatém Jenerał Naczelny rozkazał awangardzie pod Jen. *Wasylczykowem* stanąć za *Löbauską* wodą, i zgromadziwszy woysko na gorzystych mieyscach około *Landskrony*, oczekiwał, chcąc się zapewnić, czy nieprzyiaciel przybył iedynie dla przyięcia szczątkow pobitego woyska, czyli też zechce wydadź i stoczyć bitwę — Dnia 5go Września nieprzyiaciel rozwinął znaczne siły przed *Reichenbachem* (w Luzacyi). Jenerał *Blücher* nie sądząc rzeczą zgodną z zamiarami swoiemi wdadź się w tem mieyscu w bitwę z nieprzyiacielem, kazał woysku swemu przeyśdź na powrót *Neisse* i *Queis*, i na prawym brzegu *Neissy* zaiąwszy pozycyą, uważał czyli nieprzyiaciel daley ku Szlązkowi postępować zechce. Im daley iego siły byłyby odciągnięte od *Drezna*, tym więcey skutku i przewagi miałyby działania wielkiey armii Czeskiey.

Lecz armia Szląska stoiąc w swoiey pozycyi nadaremnie dnia 6go i 7go oczekiwała, aby nieprzyiaciel przeszedł *Neissę*. Poznał on niebespieczne swoie położenie, i C. Napoleon z posiłkami, które był do Bautzen przyprowadził, już dnia 7go Września cofnął się pod *Drezno*.

Partyzant Rossyyski Xiąże *Madełow*, Półkownicy *Naumow* i *Figner*, tudzież Majorowie Pruscy *Falkenhausen* i *Boltenstern*, roznosili trwogę po za woyskiem nieprzyiacielskiém i nieustannie czynili mu szkody. Pierwszy pod *Würschen* dnia 2go Września zabrał batalion nieprzyiacielski, złożony z Półkownika, 5ciu Kapitanów, 18 Porucznikow, 2 Adjutantow i 677 szeregowych. Dnia 4 Września tenże sam udeczył pod *Bischofswerda* na złożoną z 500 ludzi eskortę, wielkiego transportu ammunicyi, zabrał ią w niewolą, i 100 wozow ammunicyynych wysadził na powietrze. Major *Falckenhausen* d. 1go Września udeczył na kwaterę w tyle nieprzyiaciela, w którey się znaydowała artyllerya pod zasłoną kawaleryi i piechoty: nieprzyiaciel był złamany i rozproszony, utracił wielu zabranych w niewolą i iedno działo.

Dnia 8go Września armia Szląska znowu się w marsz naprzód udała. Jenerał Hr. *St. Priest* pod *Ostritz* przeszedł za *Neissę*. Korpus Hr. *Langerona* udał się tąż samą drogą d. 9go Września. Podług uczynionych rozrządzeń Jen. *St. Priest* miał uderzyć na *Korbau*, Jen. Hr. *Langeron* miał wspierać ten attak, kiedy w tymże czasie korpus Yorcka z *Landskrony* miał napaśdź na stanowisko pod *Görlitz*, uderzyć na nieprzyiaciela z boku i z tyłu, i odciąć go przez *Reichenbach* — Jen. *St. Priest* napadł na korpus Xstwa Warszawskiego, który się skoncentrował pod *Löbau*, wyparł go z *Hartwigsdorf*, *Evorsdorf* i z *Löbau*. Lecz attak na korpus Francuski stoiący pod *Görlitz* nie mógł bydź wykonany, albowiem nieprzyiaciel, poznawszy swoie niebespieczeństwo tak spiesznie uchodził, że kozacy Jenerała *Sackena* zaledwo iego tylną straż doścignąć mogli — Jeden Adjutant X. *Poniatowskiego*, wiozący rapport do X. Neuchatelskiego o bitwie pod *Löbau* dostał się nam w niewolą: z tego rapportu okazuie się, że nieprzyiaciel w tey bitwie miał 23ch oficerow i 500 ludzi zabitych lub ranionych.

Dnia 10 Września nieprzyiaciel uchodził ciągle ku *Bautzen*. Nasza awangarda stała w *Hochkirch*, a kozacy otaczali zewsząd *Bautzen*. (*z Gaz. Berl.*)

Praga dnia 12 Września n. s.

Dzisieysza nasza Gazeta w nadzwyczaynym dodatku zawiera, co następuie:

Główna kwatera Toeplitz 9go Września.

Awangardy wielkiey armii Czeskiey posuwaią się coraz daley w granice Saxonii. Awangarda Jenerała Hr. *Wittgensteina* miała wczoray świetną bardzo rozprawę. Wyparła ona nieprzyiaciela z *Pirna* i *Dohna*, i ścigała go aż pod *Drezno*. Ku wieczorowi nieprzyiaciel otrzymał znaczne bardzo posiłki, i uderzył na nasze przodowe woyska z przewyższaiącą siłą, ale waleczni *Rossyanie* odparli wszystkie iego attaki, i utrzymali się w *Pirnie*, *Zehist*, i *Zitschendorf*. Dwa szwadrony od Francuskiego regimentu huzarów, były w czasie bitwy przez huzarów Grodzieńskich odcięte, po większey części zrąbane, a reszta, wraz z Podpółkownikiem, który nimi dowodził, zabrana w niewolą. Awangarda lewego skrzydła stoi pod *Zittau* i *Rumburg*. Półkownik Hr. *Zichy* zdobył szturmem *Rumburg* i zabrał tam wielu jeńców — Cesarz Napoleon przed kilką dniami zdawał się całą swą potęge obracać na Jenerała *Blüchera*; ten ostatni nie przyiął ofiarowaney mu bitwy, i na chwilę ustąpił za *Neissę*, kiedy tymczasem podiazdy iego łącznie z Austryackimi pod Jen. Hr. *Bubna* w tyle armii nieprzyiacielskiey wiele otrzymały korzyści. — Major *Falkenhausen* i Rotm. *Schwanenfeld* napadli d. 1go Września między *Görlitz* i *Bautzen* na 4ry kompanie Francuskiey artylleryi, 1 szwadron jazdy i kompanią piechoty. Cały ten oddział rozproszony, utracił ostatnie działo, które mu zostało po bitwie nad *Katzbach*. Jeden Sekretarz Xcia *Wincencyi* (Caulincourt), który iechał do *Bautzen* został na drodze poymany.

Wszystkie przedpoczty przysyłaią codziennie mnóstwo jeńców i dezerterow z woyska Francuskiego: liczba tych ostatnich od kilku dni do kilku tysięcy dochodzi. (*z Gaz. Berl.*)

Piszą z Zerbst dnie 17 Września n. s.

J. K. Wysokość, Xiąże Następca tronu Szwedzkiego, który od kilku dni tu przeniósł swoię główną kwaterę, otrzymał dziś od Nayiaśnieyszego Cesarza Rossyyskiego order S. *Jerzego* 1szey klassy, od Króla Jmci Pruskiego, order *krzyża żelaznego* 1szey klassy, od Cesarza Austryackiego order *Maryi Teressy* 1szey klassy. Ten ostatni przywiozł Austryacki Jenerał Hardegg, w nadzwyczayném z tey okoliczności wyprawiony poselstwie.

Od granic Saskich d. 18 Września n. s.

Podług wiadomości, które zgodnie z różnych stron odbieramy, Jenerał dawny Saski, a teraz Rossyyski *Thielemann*, który się znaydował w okolicach *Naumburga*, z kilką tysiącami kawaleryi, opanował miasto *Kösen* (między *Naumburgiem* i *Cramburgiem*) i przechód na *Sali*, przyczém zdobył 26 dział, 2,500 jeńców, między którymi ieden Jenerał, 2 Półkowników, i 22 Oficerów. Twierdzą tu, że Jenerał *Czerniszew* z korpusem od 6 do 8 tysięcy lekkiey kawaleryi uczynił przedsięwzięcie na *Kassel*, albowiem droga do tego miasta żadném woyskiém nie iest osadzona, i w tey Stolicy słaba bardzo znayduie się załoga — Wszystkie przeyścia na *Sali* są teraz osadzone mocnemi korpusami woysk Rossyyskich, Austryackich i Pruskich, tak dalece, że *Napoleon* żadnego związku z leżącemi za sobą kraiami mieć nie może. Kommunikacya nawet między *Lipskiem* i *Dreznem* inż od 8miu dni zupełnie przecięta, i wozy z żywnością z pierwszego z tych miast do ostatniego przeznaczone, mimo powtórzone usiłowania, nawet ubocznemi drogami, przeyśdź nie mogły. (*z Gaz. Berl.*)

Monachium 31 Sierpnia n. s.

Dnia 21 Sierpnia oddział woysk Austryackich przybył przez *Spital* do *Lienz* w *Tyrolu*, lecz tam kilka godzin zabawiwszy, udał się na powrót. — Równie donoszą, z *Saltzburga*, że tam się okazał oddział woysk Austryackich, i zbliżył się do samych placowek przed bramami miasta stoiących, lecz gdy zaczęto sypać nań ogień z dział i ręczney strzelby, oddalił się. Dnia 23 Sierpnia Rząd Cyrkułowy opuścił to miasto, i przeniósł się do *Laufen*. — Woysko Bawarskie ma pozycyą pod *Altheim* z tamtey strony rzeki *Inn*. — Woyska Bawarskie opuściły *Insbruck*, gdzie mieszczanie trzymaią straże. — Podług wiadomości z *Wirtembergu*, wszyscy tam ludzie nie żonaci od 23 do 28 lat do millicyi iśdź powinni, która na granicach Królestwa postawiona będzie.

Töeplitz 2 Września n. s.

Znaki orderu ś. Andrzeja, które Nayiaśnieyszy Cesarz Rossyyski Jen. *Blücherowi* po zwycięstwie nad *Katzbach* posłać raczył, były temu wodzowi wraz z następuiącym w języku Francuskim listem N. Cesarza oddane.

„Jenerale! pomiędzy pięknemi momentami teraznieyszey kampanii, liczę ten, w którym mogę mu okazać szczególnieysze moie ukontentowanie, oddaiąc sprawiedliwość Jego świetney waleczności, szybkości iego działań, i skuteczności iego obrotów. W tey

chwili, kiedy my z naszey strony otrzymaliśmy piękne zwycięstwo, posłałem WP. znaki orderu ś. Andrzeia, które sam na sobie miałem. Nierozumiem, aby ta okoliczność przydała co do dowodow moiey przychylności; lecz okaże ona WP., że nie chciałem utracić żadnego momentu abym iemu, i pod iego wodzą stoiącym woiownikom. nie oświadczył zupełnego mego ukontentowania, z jakim się o szczęśliwym postępie ich broni dowiedziałem.

Sława wodza odbija się na żołnierzy, równie iak sława żołnierzy na wodza. Powiedź im WPan, że ich czyny szacuię, i przyymiy z moiey strony zapewnienie moiey nayszczególnieyszey przychylności.

Töeplitz d. 30 Sierpnia.

podpisano ALEXANDER.

Töeplitz 8 Września n. s.

Po bitwie na granicach *Czeskich* tak nieszczęśliwey dla nieprzyiaciela, a nayszczególniey po zniszczeniu pierwszego korpusu pod Jen. *Vandame*, zdaie się iż wielkie zamieszanie i nieład panuie w woysku Francuskim. W wąwozach *Altenberga* zabrano nieprzyiacielowi transport 40stu wozów i kilka aptek woyskowych. Przyprowadzaią codzień wielu jeńcow z rozproszonych po okolicy Francuzów, których liczba od 1go Września, do 2000 dochodzi. Napoleon znayduie się, iak słychać, w *Dreznie*, gdzie się iuż wielki niedostatek żywności czuć daie.

Wiedeń dnia 11 Września n. s.

Podług wiadomości z *Klagenfurtu*, Vice Król Włoski przedsięwziął dnia 6go b. m. powtórny attak na pozycyą Austryacką pod *Feistritz*, na prawym brzegu *Drawy*, niedaleko od *Rossecku* w niższey *Karyntyi*. Naycelnieysza iego siła attakowała nas z czoła, kiedy w tymże czasie mocna kolumna wyprawiona była przez *Barenthal* przeciwko wzgórkom od nas osadzonym. Pięć razy Vice Król, w przeciągu 16 godzin, coraz świeżemi woyskami ponawiał attak, i tyleż razy woyska Austryackie z naywiększą odwagą odparły nieprzyiaciela, a zatoczone na szańce działa niezmierną mu szkodę w ludziach sprawiły. Lecz gdy nakoniec w wieczor o godzinie 8mey, lewe nasze skrzydło ze wzgórkow ustąpiło, a tém samém tył naszego stanowiska, był zagrożony; Jen. *Hiller* poczytał za rzecz przyzwoitą cofnąć woyska swoie tak z pozycyi pod *Feistritz* iakoteż z pod *Loibl*, i skoncentrowawszy ie na lewym brzegu *Drawy*, rozkazał porzrucać za sobą mosty. Jen. dowodzący oddaie wielką pochwałę męstwu i wytrwałości swoich woysk, które przez godzin 16, bez innego wsparcia prócz dwóch batalionow grenadierskich *Chimaniego* i *Weisperga*, wytrzymały i odparły wszystkie attaki nieprzyiaciela. (*z Gaz. Berl.*)

Berlin, dnia 18 Września, n. s.

Przyprowadzono tu znowu 17 oficerow i 1156 żołnierzy jeńcow Francuskich, tudzież 12 zdobytych dział i 11 ammunicyynych wozów.

Bitwa pod *Gdanskiem* 29go Sierpnia, była tylko wstępem do nowey daleko ważnieyszey, pod *Langefuhr* i *Neuschottland*, dnia 2go Września. Xże Alexander Wirtemberski przedsięwziąwszy nie dawać żadnego spoczynku Gdańskiey załodze i Jenerałowi *Rapp*, i ukarać tego ostatniego za iego w różnych przypadkach okazaną chełpliwość, postanowił nie tylko zabrać znayduiący się oddział nieprzyiacielski w *Langefuhr*, ale nawet osadzić stanowiska *Schellemühl* i *Neuschotland*, wypędziwszy stamtąd nieprzyiaciela. Dla uskutecznienia tego zamiaru ułożono attak na dzień 2gi Września, i obrano 5tą godzinę po południu, w którey Jen. *Rapp* zwykł siadać do obiadu. Attak był wykonany w 4ch kolumnach, a rozrządzenia tak przedsięwzięte, aby obeyśdź razem *Langefuhr* i szańce w tey stronie założone, uderzyć i wyparować zewsząd nieprzyiaciela.

Skutek odpowiedział i przewyższył nawet oczekiwanie — Nie tylko *Langefuhr*, *Neuschotland* i *Schellemühle*, tudzież założone tam nieprzyiacielskie szańce, z osadzaiącymi ie ludźmi, były w iedney chwili zdobyte, ale nawet ciągnące na pomoc kolumny przęłamane, rozproszone, i plac cały boiu trupami nieprzyiacioł okryty.

Uderzenie to było tak gwałtowne i szybkie, że w *Langefuhr* wielu oficerów przy stolikach piiących kawę, albo w swoim poobiednim spoczynku w niewolą zachwyceni byli — Co się tycze Jenerała *Rapp*, z początku attaku siedział on spokoynie przy stole, ale jak tylko usłyszał huk działa, wyskoczył na ulicę z serwetą w reku, i kazał sobie podadź konia. Lecz na to jedynie przybył na mieysce potyczki, aby był świadkiem klęski swoiego woyska, i jak maiętność jego poufałey przyiaciółki, folwark *Schellemühl* był pastwą płomieni — Dwa obwarowane domy pod *Langefuhr*, same tylko broniły się uporczywie, jednakże walecznością woysk sprzymierzonych zdobyte zostały, jeden w nocy, drugi większy, nazaiutrz z rana — Ta bitwa tak nieszczęśliwa dla Francuzów, miała bardzo szkodliwy wpływ na duch Garnizonu Gdańskiego; przeciwnie jest niewątpliwym dowodem męstwa i odwagi woysk sprzymierzonych — W czasie attaku nie zdarzyło się żadne zamieszanie, żadna pomyłka, chociaż grunt w tey okolicy jest nierówny — Woyska Niemieckie, które się znaydowały w Gdańsku, są już prawie zupełnie zniszczone: oprócz tego dzień ten w zabitych, rannych i poymanych, kosztuie nieprzyiaciela 1800 ludzi — Od rozpoczęcia kroków nieprzyiacielskich po rozeymie, Francuzi w Gdańsku stracili już przeszło 3500 ludzi; oprócz tego, żadna noc nie przeminie, aby garnizon twierdzy nie był przez nas allarmowany; dzień i noc tedy stoią pod bronią, co ich o wielkie straty w ludziach przyprawia — Jen. *Rapp* z młodych chłopców uformował 3 bataliony, którym dał imie *batalion du Roi de Rome* — Strata nasza w tey ważney rozprawie nie wynosi więcey jak 400 ludzi w zabitych i ranionych — Niepogody i wiatr przeszkadzał dotąd flottylli znayduiącey się pod *Gdańskiem* co ważnego przeciw twierdzy rozpocząć — Korpus oblegaiący, jak tylko potrzebnych artyllerzystow i saperow otrzyma, zacznie bez zwłóki formalne szturmowanie do twierdzy. (*z Gaz. Berl.*)

Londyn dnia 31 Sierpnia n. s.

Dnia 28 b. m. odebrano tu depesze od Feldmarszałka Lorda *Vellingtona* z *Lozaca* dnia 18 datowane, i razem statek pocztowy z St. *Ander*, przez który otrzymuiemy Gazety Hiszpańskie dochodzące do dnia 21 b. m. Nic tak bardzo ważnego temi czasy w główney kwaterze nie zaszło. Armia sprzymierzona stała ciągle w tey pozycyi, jaką po ostatnich bitwach w *Pireneiach* zaięła, przednie tylko straże ścigały i odpierały daley awangardę *Soulta*. Oblężenie *Pampelony* i St. *Sebastian* popierane było z wielką dzielnością, i miano nadzieię, że te obie twierdze wkrótce upadną. *Davaco* między *Walencyą* i *Saragossą*, i *Almunea*, na drodze z *Madrytu* do *Sarragossy*, obie te twierdze poddały się Hiszpanom. Woyska Jen. *Sarsfield* oblegaią *Morviedro*, a Jen. *Elio* ma dowodzić oblężeniem *Tortosy*, gdzie się 1000 Francuzow na załodze znayduie. Gazety donoszą, że nieprzyiaciel opuścił *Tarragonę*, wysadziwszy na powietrze jey warownie. *Suchet*. podług ostatnich wiadomości, znaydował się w *Barcellonie*. *Mina* udał się drogą ku *Jaca*, aby złączywszy się z wielką armią sprzymierzoną na granicach Francuzkich, mógł z nią wspólnie działać.

W liście jednym z obozu w *Pireneach* czytamy: „Obozuiemy teraz w tém mieyscu, częścią w *Hiszpanii*, częścią we *Francyi*. Imie naszego wielkiego Wodza jest dla nas drugą armią. Zaufanie w nim jest tak wielkie, iż wszyscy są przekonani, że nic dla niego we względzie woiennym niepodobnego nie masz. Kiedy nie dawno garstka naszych spędziła 7000 Francuzow z przepaścistych i prawie niedostępnych skał, zdaie się, że nic już od nich obawiać się nie możemy — Z żalem dowiaduiemy się, że wielka podpora *Wellingtona*, dawny woiownik *Sir Thomas Picton*, jest chory — Regencya Hiszpańska uczyniła nie dawno znaczne odmiany w Jenerałach, i mocno tu żałuią, że *Castannos* jest odmieniony — Z obozu pod St *Sebastian* pod dniem 19 donoszą, że nie dawno znaczny transport artylleryi do oblężenia potrzebney tam przybył, i że odtąd bombardowanie tego mieysca z wielkim pośpiechem idzie. „

Gazety nasze zawieraią wyiatek z listu Jen. Hiszpańskiego, który się na ostatnich bitwach z *Soultem* znaydował. Podług tego *Soult* miał 40 dział, 3000 kawaleryi, w ogule 45,000 ludzi. Dnia 25 Lipca zdobył on przechody *Maya* i *Roncesvalles*, pierwszy z

12,000 ludzi, drugi z 33,000, którym sam dowodził. Ponieważ doliny Pireneyskie nie łączą się z sobą, aż do *Pampelony*, łatwo mu więc było otworzyć sobie przeyście, lubo wkrótce drogo przypłacić musiał tego zamysłu, albowiem *Hebrat* w *Maya*, a *Coli* i *Morrelli* w *Roncesvalles* przyprawili go o stratę 4000 ludzi. Oświadczył on woysku swoiemu, iż miał wyraźny rozkaz od Cesarza, aby d. 31go był w *Vittoryi*. Lord *Wellington* wyruszył przeciw niemu d. 26, a d. 27, uniknąwszy, cudem prawie, bo tylko o 5 minut, niebespieczeństwa wpaśdź w ręce nieprzyiaciela, przybył na wzgórki *Pompelony*. Przybycie jego odmieniło zaraz stan rzeczy, i chociaż nie miał tylko dwie dywizye i połowę korpusu *Odonela*, postanowił jednak zwieśdź bitwę. *Soult*, ktory znał naszą słabość, nie zaniedbał pierwszy uderzyć, ale przez waleczny attak *Portugalczykow* bagnetem, został odparty. Dnia 28 *Soult* przez cały poranek czynił przygotowania, a o 10 godzinie tak gwałtowny przypuścił attak do tego stanowiska, które przez czwartą dywizyą Angielską bronione było, że potrzeba było całey waleczności woysk Angielskich, aby się w niém utrzymać. Pięć razy nieprzyiaciel bagnetem uderzał na lewe, a trzy razy na prawe skrzydło, we wszystkich jednak attakach Anglicy mieli górę. Dzień 29 zszedł spokoynie: dowiedziano się, że nieprzyiaciel w dniu wczorayszym utracił 4000 ludzi, i że się gotował do nowego attaku w dniu 30: lecz gdy ten dzień nastąpił, i oczekiwaliśmy bitwy, uyrzano nieprzyiaciela cofaiącego się drogą do *Roncesvalles* i *Bastar*, gdzie miał niedobytą prawie pozycyą, przez dywizyą *Macauni* bronioną. Lord *Wellington* kazał ją zdobydź, i w zdobytey wziął 3000 jeńcow, między któremi 1 Pułkownik i 2 Podpułkownikow. Tegoż dnia Jen. *d'Erlon* attakował Jen. *Hill*, lecz był przez niego za *Lizasso*, wyparty. Scigaliśmy daley nieprzyiaciela przez *Bastar* i zabraliśmy transport, że 100 wozow i 250 mułow chlebem i winem obciążonych, złożony. 400 Anglikow uderzyło na eskortę Francuzką z 1200 ludzi złożoną, z których 500 wzięto w niewolą. Dnia 1 Sierpnia Francuzi utracili wszystkie swoie bagaże i z wielkim uchodzili pośpiechem. Podług naymiernieyszego rachunku *Soult* w tych bitwach stracił 18,000. ludzi.

Regencya Hiszpańska przyprowadziła nie dawno do skutku ustawę Stanow, tyczącą się Lorda *Wellingtona*. Trzy posiadłości Królewskie, dane były do wyboru wielkiemu Wodzowi. Wybor jego okazał tę bezinteressowność, która jest tak piękną ozdobą jego woiennych talentow. Z tych posiadłości obrał on tę, która naymniey czyniła dochodu, ale która przez swoie położenie i okolice podchlebiała naybardziey jego imaginacyi. Jest to *Sitteo* de *Roma* nad rzeką *Xenil* w królestwie *Grenady*. Dochod roczny wynosi 30,000 talarow. — Nie możemy jeszcze nie przydać tu kilku słów o *Wellingtonie* wyiętych z listu z armii pisanego: „Nic tak bardzo, mówi ten list, nie zdumiewało nieprzyiaciela, jak że *Wellington* plany *Soulta* d. 29, tak trafnie przewidział, i tak zupełnie zniszczył przez attak d. 30 wykonany, W samey rzeczy gdybym miał dadź wyobrażenie o szczegulnieyszych talentach *Wellingtona*, powiedziałbym, że te, nie tyle się okazuią w nadzwyczayney jego szybkości rzutu oka, i determinacyi w dniu bitwy, jak więcey jeszcze w jego osobliwszym darze przewidzenia zamysłow nieprzyiaciela, w jego prędkich i dzielnych śrzodkach przedsiębranych przed bitwą, a naybardziey w zręczności jemu właściwey powzięcia uwiadomień pewnych i dokładnych; tak dalece, że ten człowiek, posiadaiąc wszystkie przymioty naysławnieyszych wodzow, czyni swoie rozrządzenia i przygotowania z taką naturalnością i prostotą, iż zdaie się, że to są śrzodki pospolitego rozumu, skutki troskliwości i zwyczayney uwagi. Do tego łączy się jeszcze szczególna okoliczność, iż nikt nie wie jak on swoie wiadomości i nowiny odbiera, i że ten systemat, tak ważny w woynie, i który aż do bitwy pod *Talawera* był tak niedoskonały w *Hiszpanii*, jest przez niego samego organizowany. To samo mówić można o ułatwieniu śrzodkow, w dostarczeniu żywności i innych potrzeb dla woyska.

Dnia 27 gońcy przybyli od Lorda *Cathcart* i od *Sir Stewart*, których depesze zawieraią wiadomość, iż Austrya przystąpiła do strony mocarstw sprzymierzonych przeciwko Francyi. Ważna ta nowina została natychmiast przez *Telegrafy* do brzegow przesłana, a ztamtąd do *Biskai* popłynie. Przez ten śrzodek Lord *Wellington* dwóma dniami pierwiey, aniżeli to zwykle nastąpić mogło, o tym wielkim wypadku uwiadomionym zostanie.

Król, prócz ociemnienia wzroku, nie ponosi teraz żadnego na ciele cierpienia. Jego nawet peryodyczne pomieszanie umysłu nie są dziś poczytane przez lekarzy za nieuleczone. Przed kilką tygodniami J. K. Mość miał peryody zupełnego uspokoienia, które wielką wzbudziły nadzieię. Król nie czuł żadnego bolu, miał zupełną przytomność umysłu, mógł nawet bez niebespieczeństwa słuchać doniesień o ważnych wypadkach czasu. Na żądanie Xięcia Regenta, Ministrowie przełożyli J. K. Mości cały systemat polityczny wewnętrzny i zewnętrzny — Klęski i zniszczenie armii Francuskiey w Rossyi — Nowe zwycięstwa i tryumfy nasze w *Hiszpanii*, i t. d. Wszystko to było opowiedziane w rozmaitych czasach. J. K. Mość słuchał z uwagą, i wielkie z tych wypadkow okazywał ukontentowanie. Wszystkie urządzenia Xięcia Regenta i Ministrow J. K. Mości naychętniey przyiął i pochwalił. (*z Gaz. Berl.*)

WIADOMOSCI ROZMAITE.

Główna kwatera Jen. *Blüchera* dnia 13 Września n. s. była w *Baützen*: według późnieyszych wiadomości, iuż woyska tego wodza znaydowały się w *Neustad* na przedmieściu *Drezna*.

Kozacy Jen. *Tetenborna* ścigaiąc dnia 18go Września, rozbity korpus Francuski Jenerała *Pecheur*, który przez *Blecwede* uchodził, zabrali mu ieszcze 40 wozow ammunicyynych i wszystkie bagaże.

Dwie kompanie Hiszpanow z regimentu *Józefa Napoleona*, zupełnie uzbroione, ze swoiemi Oficerami i Szefami batalionow w tych dniach dezerterowały z *Magdeburga*, i przyszły do placówek Jen. *Putlitz* w *Möckern* stoiących.

Dnia 1go Września Prusacy zabrali stado wołow pasących się pod *Głogową* i dla załogi tey twierdzy przeznaczonych, zabrawszy w niewolą 94 ludzi i Oficera do straży przeznaczonych.

— W Berlinie podług otrzymanych z *Corsdorf* d. 19 Września wiadomości, Jenerałowie *Dobschütz* i *Iłowayski 3ci*, uderzyli pod *Borach* (nad Elbą w Saxonii) na 2 regimenta konnych strzelców Francuzkich, zniszczyli je, i wielu zabrali w niewolą. Pomiędzy innemi znayduie się Półkownik *Tayllerand*, synowiec Ministra, Xięcia Benewentu.

— Donoszą z *Gotenburga*, że woyska *Dunskie* w Norwegii stoiące są bardzo nieukontentowane: od niedawnego czasu 6000 przeszło na stronę Szwedzką.

— W *Saxonii* źniwa dla niedostatku rąk i uprzęży stoią na polu. Wioski są opuszczone: nędza powszechna i okropna. (*z Gaz. Berl.*)

— Jedna z Gazet S. Petersburskich donosi, co następuie: „Jenerał Moreau, który nieszczęśliwym trafem dnia 15 (27) Sierpnia pod *Dreznem*, od kuli działowey ugodzony, obie nogi utracił, wytrzymawszy z naywiększą spokoynością umysłu cierpienia boleśney operacyi, umarł dnia 21 Sierpnia (2 Września), Talenta tego bohatyra, który się poświęcił za sprawę cierpiącey ludzkości, jego charakter i cnoty, zapewniaią mu chwalebną pamięć i poszanowanie ludow; co zaś naybardziey dopełnia jego chwały, jest to tkliwy żal Nayiaśnieyszego Cesarza Rossyyskiego, który okazał nad zgonem jego."

— Gazeta Ryska mówi: „Katastrofa tey kampanii i całey woyny zbliżać się zdaie. Napoleon wszędzie pobity, jest zewsząd otoczony. Zdaie się, iż zamierza sobie cofać się do *Frankonii*, lecz przez woyska sprzymierzone będzie ścigany." Rzeka *Sala*, która w *Frankonii* z gór *Fichtel* wypływa, i pod *Barbi* nie daleko *Magdeburga* do *Elby* wpada, jest przez woyska sprzymierzone osadzona; tak więc z czoła, z tyłu i z boków woysko Francuzkie znaydzie swych nieprzyiacioł.

Za pozwoleniem Cenzury Wileńskiey — w Drukarni Dyecezalney u XX. Missyonarzow.

DODATEK

OGŁOSZENIE.

Od Skarbowey Izby Wileńskiey.

2 Były Podskarbi Państwa P. Gołubcow zalecił tey Izbie pod dniem 28 Stycznia roku 1806, aby wzywała przez Gazetę pensyonistow, nie iawiących się do odebrania swych pensyy, względem zaś remanento w na rzecz Ekonomicznego Kaznaczeystwa postępować podług Ukazu Rządzącego Senatu nastałego 25go Maia roku 1806. Na skutek czego Izba wzywa wyrażonych na dołączaiącey się przy tém liście pensyonistów nieokazuiących się do odebrania pensyy przeznaczonych im od teyże Izby, z tém, aby oni dla odebrania przeznaczonych im pensyy przybyli do Izby tey, sami, albo z prawnemi dowodami przysłali swoich pełnomocników; w zdarzeniu zaś, gdyby oni nie przybyli do Izby, licząc od tego ogłoszenia za rok, wtedy ona na mocy wyżey wspomnionego Ukazu pod d. 25 Maia roku 1806 zaliczy pensye ich do summ Ekonomicznego Kaznaczeystwa — Września 20 d. 1813 roku.

Assesor Hawrilenkow.

Wiadomość w Izbie Skarbowey Wileńskiey zrobiona, o pensyonistach, którzy się nie stawią dla odebrania wyznaczonych im od tey Izby pensyy.

N.	Data Ukazow.		Roczna wysłużona pensya. Ru.	kop	Od jakiego czasu assygnowane im te pensye.
		Na pensye nadetatowe.	—	—	
1	1799 Lipca 11	Dzieciom byłego w Pocztowym Departamencie Kolleskiego Assesora Rodkiewicza -	272	25	
		Na pensye woyskowym.			
		Pułkownikom.			
2	1789 Stycznia 24	Tuncelmanowi - - -	297		
3	1801 Lipca 17	Garnizonnego pułku Bułhanowa Hassowi - - -	222	75	
4	1802 Kwietnia 23	Alexandryiskiego pułku Huzarskiego Glassowi - -	222	75	
5	1806 Stycznia 5	Semipołatińskiego garnizonnego batalionu Deanskartowi -	552	42	
		Podpułkownikom:			
6	1797 Marca 9	Rebokowi - - -	222	64	
7	Września 1	Jamburskiego Kirassyerskiego Sertoriusowi - - -	584	10	
8	1798 Września 1	Kapitanowi Littgo Tatarskiego pułku Krzyczyńskiemu 2mu	222	75	
9	1799 Pazdziernika 29	Sztabs-Kapitanowi Strzeleckiego pułku X. Bagrationa Disalwertowi - - -	187	52½	
10	1802 Lipca 10	Porucznikowi Archangelskiego Muszkieterskiego pułku Lubickiemu - - -	93	76¼	Od Roku 1809.
11	— —	Szeregowemu 24go strzeleckiego pułku Antoniemu Antonowemu w Lidzkim Powiecie	9	50	
		Na pensye wdowom i sierotom.			
12	1806 Kwietnia 19 dnia	Sztabs-Kapitana Borosina -	388	75½	
13		Porucznika Saweljewa - -	234	63	

Assesor Hawrilenkow.

Stołanaczelnik Leha.

N.6549. OGŁOSZENIE.

2 Od Wileńskiego Guberskiego Rządu czyni się wiadomo: że w tym Rządzie, przedawać się będzie z publicznego targu skonfiskowane drzewo znayduiące się po tamtey stronie rzeki *Niemna* w granicach Xięstwa *Warszawskiego*, a mianowicie: pod wsią *Giczałowką* 58, we wsi *Rukańcach* 2, w miasteczku *Olicie* 69, w miasteczku *Prenach* 242, i pod wsią *Pacuny* 210. wszystkiego 561 sztuk; równie też znayduiące się na lewym brzegu rzeki *Niemna*, o którym jeszcze nie podano szczegółowey wiadomości. Życzący sobie zatém kupić to drzewo, maią stawać w tymże Rządzie dla targow; na termina: 1szy 25go, drugi 26go, a trzeci i ostatni 29go dnia tego miesiąca. Dnia 14 Września 1813 roku. *Sowietnik Machwic.*

1 Od Minskiego Guberńskiego Rządu czyni się wiadomo: 1ód) Niżey wyrażeni Obywatele okazali się bydź połączonymi z nieprzyiacielem i niepowrócili na termin oznaczony Naywyższym Manifestem wydanym dnia 12 Grudnia 1812 Roku, których maiątki podlegaią konfiskacie. — A mianowicie: z *Powiatu Dzisnianskiego* Antoni Chropowicki, Tomasz Mirski, Józef Siemaszka, i Tadeusz Rudomina; z *Powiatu Wileyskiego* Szlachcic Packiewicz. — 2re) Ażeby roszczący pretensye do maiątkow konfiskować się maiących wyżey wspomnionych osob, przedstawili o tym dowody swoie z tłumaczeniem Polskich dokumentow na dyalekt Rossyyski, do tuteyszey Izby Skarbowey na termin stosownie do przepisu, Ukazu Rządzącego Senatu, Roku 1780 dnia 27go Stycznia wydanego. i 3cie) Aby jeżeli kto, ma co przynależącego tymże osobom, ich rodzicom i krewnym, w czém obwinieni część maią, a osobliwie summy pieniężne, o tym obiawić ma Mieyskim i Ziemskim Policyom. — Dnia 11go Septembra 1813 Roku.

OSTRZEZENIA

2 Opieka do zarządzenia massą maiątku W. JP. Jakóba Briotett Kolleskiego Sowietnika, Professora i Emeryta Uniwersytetu Wileń:, Kawalera Krzyża S. Anny 2giey Klassy od Zwierzchności ustanowiona, w celu zebrania teyże massy maiątku i zabespieczenia oney, wszystkich Debitorow W. JP. Jakóba Briotett Sowietnika wzywa i prosi, aby ci Debitorowie chcieli sami przez się lub przez Plenipotentow uczynić z Opieką rozrachunek w przyiacielski sposob o należne summy tak kapitalne, jako i procentowe, i aby z tąż Opieką układ o lokacyą i bespieczeństwo tychże summ, dla uniknienia nieprzyiemnych środkow, jakich Opieka z obowiązku swego jąć się musiałaby, zrobili, dla czynienia zaś takowych układów, obrachunkow, do przyymowania summ kapitalnych i procentowych, oraz do kwietowania zobowiązani są z pomiędzy Opiekunow JW. Piotr Horn Stanu Konsyliarz, Kawaler Krzyża S. Anny 2giey klassy i W. JP. Szymon Malewski Kollegski Sowietnik przemieszkiwaiący ciągle w mieście Wilnie — Pisan w Wilnie 1813 roku Msca 7bra 19 dnia. — W imieniu Opiekunow jako Plenipotent podpisuię:

Wincenty Nowicki Regent Subsel: Wileń:

1 Niżey podpisany w roku jeszcze 1810 powierzywszy plenipotencyą do czynienia w interessach, mianowicie w roku idącym, do rozrządzenia kamienicą w mieście Wilnie pod N. 204 położoną, arędowania w oney mieszkań na osobę JPana Felicyana Tomorowicza Sekretarza Konsystorza Metropolitalnego Litt: Wileń: zarazem temuż i blankieta z podpisem swym powierzał, który gdy dotąd nie tylko rachunku z powierzonych sobie blankietow nie zdał, lecz nadto sam osobą swą pewną summę jest zawiniaiącym, dla tego, iżby takowe blankiety więcey przez zgubę onych, niżeli sądząc przez złe użycie pomienionego Sekretarza, w jakieś ręce ludzi złego sposobu myślenia nie dostały się, a z tego powodu nie wzięły postaci jakiego zawinienia z osoby niżey podpisanego, przez ten publikatę zapowiadaiąc jeśli kto ma jakiegokolwiek tytułu zawinienia Tranzakt, podpisem niżey podpisanego stwierdzony, dla odebrania należney za onym satysfakcyi, iżby w przeciągu dwóch miesięcy do JP. Michała Mokrzyckiego, ciągle w mieście Wilnie w kamienicy pod N. 72 mieszkaiącego jawili się, wzywa i prosi, oraz w żadne umowy iżby z JP. Sekretarzem nie wchodzili, ostzega się.

X. Eliasz Mokrzycki Kanonik Officiał i Prezydent Konsyst: Metr: Wileń:

Z dniem 1szym następuiącego Msca Pazdziernika odnawia się prenumerata na Gazetę Kuryera Litt: dla odbieraiących na mieyscu, cena jak zwykle, na miesięcy trzy, rubli srebr: dwa, kop: 25.